

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa H. U., P. K., P. K. i D. D.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Infrastruktury
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 października 2008
r.,
zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 maja 2008 r., sygn.
akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 14.05.2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powodów wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 24.01.2008 r., za wyjątkiem skargi wniesionej przez powódkę K. K. Ta ostatnia złożyła bowiem wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym, zaś pozostali powodowie – zastąpieni przez profesjonalnego pełnomocnika – uiszcili od skargi kasacyjnej opłatę podstawową. Sąd Apelacyjny podniósł, że zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem powszechnym nie obejmuje postępowania kasacyjnego, a więc skarga nie została należycie opłacona, co uzasadnia jej odrzucenie na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

Powodowie, których skargę kasacyjną odrzucono, wnieśli zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 14.05.2008 r. zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 130² § 3 k.p.c. w związku z art. 10 i 101 ust. 3 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Wskazując na powyższe wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obecne brzmienie działu V a tytułu VI księgi pierwszej kodeksu postępowania cywilnego wprowadzono ustawą z dnia 22.12.2004 r., która weszła w życie z dniem 6.02.2005 r. Od tego dnia skarga kasacyjna przysługuje od orzeczeń prawomocnych. Przez tę zmianę skarga kasacyjna stała się w pełni nadzwyczajnym środkiem odwoławczym. Ta zmiana charakteru postępowania kasacyjnego nie mogła pozostać bez wpływu na rozstrzygnięcie kwestii, czy zwolnienie od kosztów sądowych udzielone stronie w toku postępowania rozpoznanego przed sądem powszechnym obejmuje także postępowanie kasacyjne. Jest poza sporem, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego w tym względzie nie było jednolitości. Prezentowane były bowiem odmienne stanowiska. Jedno z nich przyjmowało, że zwolnienie od kosztów sądowych udzielone w toku postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji rozciąga się także na postępowanie wywołane wniesieniem skargi kasacyjnej (tak SN w postanowieniu z dnia 25.11.2007 r. III CZ 49/07, niepublik.). Drugie stanowisko sprowadzało się do tego, że uregulowanie zawarte w art. 771 k.p.c. ma charakter szczególny, odnoszący się tylko do postępowania egzekucyjnego, a zatem a contrario, przyznane w postępowaniu rozpoznawczym zwolnienie od kosztów sądowych nie rozciąga się na żadne inne - poza egzekucyjnym - postępowanie np. wywołane skargą kasacyjną (tak SN w postanowieniu w dniu 23.01.2007 r. III CZ 3/07 i z dnia 24.08.2007 r. I CZ 93/07). Ta rozbieżność została rozstrzygnięta uchwałą składu 7 sędziów SN z dnia 5.06.2008 r. III CZP 142/07 (dotychczas niepublik.) w której przyjęto, że zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego. Ustawie tej nadano moc zasady prawnej. W uzasadnieniu tej uchwały stwierdzono jednak wyraźnie, że dokonana w niej wykładnia ma zastosowanie na przyszłość, od dnia jej podjęcia. Jeśli więc zaskarżone postanowienie zostało podjęte przed uchwałą składu 7 sędziów SN (tj. 14.05.2008 r.), to w sytuacji wcześniejszej rozbieżności orzecznictwa Sądu Najwyższego, który jedynie w drodze wykładni kształtował praktykę sądów powszechnych, nie można przyjąć niekorzystnych dla powodów następstw, jeśli wnosząc skargę kasacyjną uznali, że zgodnie z jednym

z prezentowanych wówczas stanowisk Sądu Najwyższego zwolnienie od kosztów sądowych obejmuje także postępowanie kasacyjne.

Z tych względów zaskarżone postanowienie należało uchylić (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ k.p.c.).